

Årets gang 2017
GARNISONS KIRKE

KIRKENS ANSIGTER

Claus Oldenburg

Erik Norman
Svendsen

Hans Westenholz

Sahra L. Lindeberg

Jan Nissen

Kim Frisenette

ÅRETS GANG

Det har været et rigtig godt år for Garnisons Kirke. Vi har i forvejen et godt besøgstal til kirkens gudstjenester – og det er ikke blevet dårligere. Vi har mange koncerter, foredrag og sociale arrangementer, som ligeledes er velbesøgte. Det er ikke bare os, der kan fremvise et velfungerende kirke- og kulturliv; det er der mange andre kirker, der også kan.

Så vi skulle være nogle skarn, hvis vi beklagede os. Men de mange fordomme, der er omkring kirken – ikke mindst i pressen – er klart irriterende, for fordomme næres af uvidenhed. Men det er nok et vilkår, vi må leve med – og slås med.

En kirke er en udpræget **Åndsinstitution**, selv om vi også prøver at hjælpe socialt og materielt dér, hvor vi kan. Åndsinstitutionen har til formål, hovedformål, at forkynde det kristne evangelium og desuden på lokalt plan at formidle den kristne kulturarv, der historisk set har gennemsyret vores europæiske civilisation og som lever videre gennem gudstjenesten, musikken og en række andre åndsprodukter, der fortsat er vedkommende. I Garnisonskirken prøver vi at gøre det hele og holde kvaliteten oppe – så der er højt til loftet både åndeligt og menneskeligt. Vi er et **Gudshus** og et **Kulturhus**, hvor alle gør deres bedste.

Det gør det faste personale og de mange andre støtter, som kirken har. En del er deltidsansatte, andre lægger frivillighedens kræfter i. Det betyder alt i alt, at alle trækker på samme hammel, og at vi ikke falder over hinandens ben. En sådan korpsånd bærer frugt, og det er vores overbevisning, at alle føler sig vel modtaget i hvilken anledning, de end kommer – i kirke, til en kirkelig handling, på kontoret, til et foredrag, eller hvad andet det nu kan være.

Vi har oplevet ét markant skifte i årets løb. Vores hæderkronede formand, professor Merete Westergaard, ønskede efter mange år i formandsstolen at fratræde, men fortsætter som menigt medlem. Merete Westergaard har været formand for menighedsrådet i en meget frodig periode for kirken, og hendes samarbejde med alle berørte har været forbilledligt. Og som musikprofessor har hun sammen med organist Hans Westenholz effektivt virket for kirkens musikliv, som er blomstrende. Vi er hende megen tak skyldig. I hendes sted valgte menighedsrådet enstemmigt direktør Helle Bonnesen som formand. Helle Bonnesen har i mange år været medlem af børnehavernes bestyrelse, og hun sidder i sin anden periode i menighedsrådet. Helle Bonnesen blev i november valgt ind i Københavns Borgerrepræsentation

for de konservative. Alle ser frem til samarbejdet med hende omkring kirkens liv og vækst. Kirken er fortsat i gode hænder.

Et bysogn er primært en administrativ enhed, og sognegrænserne står for de fleste og som oftest hen i det dunkle. Men det gør ikke så meget, for i København benytter man sig af den eller de kirker, hvor man har lyst til at komme. De enkelte sogne skal ikke nødvendigvis ligne hinanden men bidrage til kirkelivet i lokalområdet og byen som helhed med det udbud af kirkelige aktiviteter, som de hver især prioriterer og er gode til. Det betyder så også, at en kirkes tilbud rækker langt ud over lokalområdet og vores lille citysogn. Det giver faktisk lidt konkurrence, hvilket ikke gør noget. For hvilken præst vil man høre, og hvem har byens bedste 'Juleatorium'?

GUDSTJENESTER & KIRKELIGE HANDLINGER

Gudstjenester

Der er **gudstjeneste (højmesse) hver søn- og helligdag kl. 10** – Juleaftensdag dog kl. 16 og Nytårsdag kl. 14. Det klassiske, lutherske skriftemål finder sted et kvarter før tjenesten.

Kirkegangen må anses for at være god, men også sæsonbestemt. Vi har talt 6046 kirkegængere i 2017, hvorfor gennemsnitstallet for deltagelse ligger på 72 personer. Det er lidt lavt sat, da tallet afgøres af opgørelsesmetoden. Der er kirkekaffe én gang om måneden samt kvartalsvise kirkefrokoster, hvor emner af almen interesse tages op til diskussion.

I løbet af året har vi et antal særlige gudstjenester, senest Den Kongelige Livgardes traditionsrige julegudstjeneste.

Der er månedlige børnegudstjenester, primært for Garnisonskirkens Børnehave.

Sammen med Holmens og Frederiks Kirker er vi knyttet til plejehjemmet Nybodergården, hvor der afholdes gudstjeneste onsdage hver anden uge.

Dåb

Der er døbt 45 børn i løbet af året enten i forbindelse med højmassen eller ved de særlige dåbsgudstjenester, der normalt finder sted første lørdag i måneden.

Konfirmation

Der var 17 konfirmander på holdet 2016-17.

Vielser

16 par blev viet i kirken. Vi har desuden haft 2 kirkelige velsignelser af tidligere indgåede ægteskaber.

Begravelser/bisættelser

Vi har foretaget 21 begravelser/bisættelser i løbet af året.

Kirkens præster er sognepræst **Claus Oldenburg** og Kgl. Konfessionarius, biskop **Erik Norman Svendsen**. Desuden vikarierer provst **Claus Harms**, pastor **Tine Kristensen** og pastor **David Warming Winsløw**.

Kirkens organist er **Hans Westenholz**. Vikarer er **Lindy Rosborg** og **Niels Danielsen**. Kirkens kor har 8 medlemmer.

Garnisons Kirke hører til blandt byens markante kirker, hvor der også fysisk er højt til loftet. Det prøver vi også at fastholde, når det gælder kvaliteten af det talte ord og den spillede musik. Måden, hvorpå både gudstjenester og kirkelige handlinger gennemføres, er vel traditionsbunden, men netop en sådan fast form kan også indebære en vis frihed.

MUSIKKEN

Kirkens musikliv koncentrerer sig om klassisk musik, og mange af koncerterne er arrangeret i samarbejde med **Concerto Copenhagen** og **ARS NOVA Copenhagen**, begge førende ensembler inden for deres specialer. CoCo dirigeres ofte af Lars Ulrik Mortensen og ARS NOVA af Paul Hillier. Vi har desuden et tæt samarbejde med **Kammermusikforeningen af 1911** og **DR VokalEnsemblet**. Kirkens orgel er bygget af Carsten Lund i 1995, indeholder 45 registre og er en genskabelse af det oprindelige Kastens-orgel fra 1724. Kirkerummet, der stilmæssigt er udpræget senbarok, har en glimrende akustik og er derfor en god og højt påskønnet ramme for musikere og tilhørere.

Koncerter

29. jan.	Theatre of Voices & Intrumentalists
6. feb.	Brandenburg Koncerter af Joh. Seb. Bach ved CoCo
8. feb.	Henschel Kvartetten ved Kammermusikforeningen af 1911
12. feb.	Prædebutkoncert med pianisten Markus Kvint

- 29. mar. Studiekoncert med studerende fra DKDMs orgelfaggruppe
- 25. apr. Theatre Of Voices – ‘The great Beauty’
- 26. apr. Onsdagskoncert. DKDM/Wonderful Copenhagen
- 17. maj ‘Die Kunst der Fuge’ af Bach ved professor Hans Fagius
- 19. maj ‘First drop’ ved ARS NOVA Copenhagen
- 7. jun. Portrætkoncert af Arvo Pärt ved Theatre Of Voices
- 4. aug. Perler fra den europæiske kortradition ved DR VokalEnsemble
- 16. aug. ‘Globetrotteren Holberg’ ved CoCo
- 17. aug. Sommerkoncert for accordeon og orgel ved DKDM
- 4. sep. ‘Gli Uccelli – Barokfuglene’ ved CoCo
- 8. sep. Festkoncert. Nordisk Kongres for Kirkegårdskultur. Holmens Kantori og Barokensemble
- 17. sep. Musik fra den engelske renaissance ved ARS NOVA Copenhagen
- 3. okt. Michala Petri og Concerto Copenhagen

13. okt. Kultur­natten med stu­de­ren­de fra DKDM
18. okt. The Dahlia String Trio ved Kammer­mu­sik­fore­ning­en af 1911
21. okt. Lied­ma­ti­né ved Lea Quor­trup og Ni­ko­laj Hyldig
25. okt. Onsdags­kon­cert med stu­de­ren­de fra DKDM
29. okt. ‘Crossing Borders’ ved ARS NOVA Copenhagen
1. nov. Gina McCormack (violin) og Nigel Clayton (klaver) ved Kammer­mu­sik­fore­ning­en af 1911
5. nov. ‘Med fred og fryd’ ved DR Vokal­Ensemblet
19. nov. Telemann­fejring – Pariser­kvintetterne ved CoCo
21. nov. ‘Old World, New World’ ved ARS NOVA Copenhagen
22. nov. Trio con Brio ved Kammer­mu­sik­fore­ning­en af 1911
2. dec. Oplæsning fra *Vejen til Betlehem* ved forfatteren Jens Christian Grøndahl sup­ple­ret med solo af Andrea Pellegrini

- 8. & 9. dec. Bachs 'Juleoratorium' ved Sokkelund Sangkor og Leipziger Kammerorchester. Dir.: Morten Schuldt-Jensen
- 11. dec. Danmarks Underholdningsorkesters Julekoncert
- 13. dec. Andreas Brantelid og Elisabeth Westenholz ved Kammermusikforeningen af 1911
- 20. dec. Jul i Søkkelund med Ole Kock Hansen og Ole Vinding

Prøver til disse koncerter lægger en del beslag på kirkerummet.

En række af koncerterne er optaget af DR og flere sendt direkte. Disse udsendelser/transmissioner har givet Garnisonskirken en del omtale både nationalt og internationalt.

Der er talt 6.725 koncertgængere i 2017.

Indspilninger

Desuden er der foretaget flere CD-indspilninger, der hver for sig er teknisk og tidsmæssigt omfattende.

J. S. Bach: Dritter Teil der Clavier-Übung. Søren Gleerup ved orglet i Garnisons Kirke. Dobbelt CD. Udk. Marts 2018 på pladeselskabet Helikon.

'In dulci Jubilo'. Music for the Christmas Season by Buxtehude and friends. Værker af Buxtehude, Geist, Reincken, Scheidemann, Sweelinck, Tunder og Weckmann. Theatre og Voices. Dir.: Paul Hillier. Dacapo Records.

'Crossing Borders'. Værker af Gade, Nielsen, Stenhammar, Holmboe og Tjørnhøj. Ars Nova Copenhagen. Dir.: Paul Hillier. Dacapo Records.

'Garden Party'. Michala Petri/Lars Hannibal Duo's 25 års jubilæums-CD. Værker af Lalo, Grieg, Nielsen, Lund Christiansen og Hannibal. Our Records.

L'heure Satie – Satie og hans sange. Trio Satie. Udkommer på Danacord.

Jakob Bloch Jespersen og ensemble. Brorson-salmer med relateret musik. Forventet titel: 'The Rare Treasure of H. A. Brorson', 2018, på Dacapo.

Sang- og musikeftermiddage.

Vi afholder sang- og musikeftermiddage, normalt hver tredje tirsdag i måneden kl. 14 i menigheds- husets sal ved organist Hans Westenholz.

Disse eftermiddage koncentrerer sig om den danske tradition. Der deltager normalt omkring 25 personer i møderne.

TIRSDAGSMØDER & UDFLUGTER

Møderne er arrangeret i samarbejde med Kastels Kirke og afholdes normalt den **1. tirsdag i måneden kl. 14** i menighedshusets sal.

De kombinerer lødige foredrag over aktuelle emner med socialt samvær. Desuden arrangeres to årlige udflugter. Der deltager gennemsnitligt 40 personer i hvert møde.

- 3. jan. Sognepræst Else Hviid, Kastelskirken, om sine 8 år som præst for den danske menighed i London
- 7. feb. Er der forskel på at øve til en koncert og en indspilning? Ja – pianisten Merete Westergaard, cellisten Ulrikke Høst-Madsen og klarinettisten Søren Birkelund fortalte og spillede
- 7. mar. Universitetslektor Morten Dyssel om Karen Blixen
- 4. apr. Haval Adil Salim om sin kurdiske baggrund og sit rigtigt gode forløb som borger i Danmark
- 2. maj Udflugt til 'Nyboders Mindestuer' i Skt. Pauls Gade
- 31. maj Udflugt til Sct. Nikolai Kirke samt Skitsesamlingen i Køge

5. sep. Kunsthistorikeren, mag.art.
Bente Scavenius om sin og Bo
Michaëlis' bog *Bybilleder – om
kunstnernes og forfatternes København*
3. okt. Universitetslektor Morten Dyssel
om Franz Kafka
7. nov. Cand.phil., forfatter og inter-
national chef i Bibelselskabet
Synne Garff om 'bibelsk sjæle-
sorg' som effektiv terapi for
fordrevne og traumatiserede
mennesker
5. dec. Forfatteren, dr.phil. Niels Barfoed
om sin meget roste bog *Benedicte*

KIRKEHØJSKOLE

Højskolen, der er redigeret i fællesskab mellem Garnisons- og Holmens kirker, finder sted **lørdage fra kl. 10** og omfatter også frokost. Deltagerantallet er ca. 50 personer.

Højskolen har i mange år beskæftiget sig komparativt med andre kristne konfessioner som jødedom, islam, buddhisme, hinduisme, asiatisk religiøsitet og ældre mytologiske former. Højskolen er udtryk for den snart sagt klassiske danske folkeoplysning på folkeuniversitetsniveau.

Vinterens emne i 2017 var **Det Hellige**.

- 28. jan. 'Det Hellige – hvad dækker det over?' ved professor, dr.theol. Hans Jørgen Lundager Jensen, Århus Universitet
- 25. feb. 'Den hellige vandring – pilgrimsfærden til Mekka' ved professor, dr. phil. Jørgen Bæk Simonsen, Københavns Universitet
- 25. mar. 'Det hellige rum' ved fhv. rektor, stiftspræst Mogens Lindhardt

Efterårets emne i 2017 var **Udløbere fra reformationen.**

30. sep. 'Kirkebegrebet mellem de romersk-katolske, de evangelisk-lutherske og de reformerte (calvinistiske)' ved cand.theol. Rose-Marie Frost-Christensen, den fransktalende reformerte menighed i København
28. okt: 'Nadverlæren mellem den romersk-katolske, den evangelisk-lutherske og den reformerte kirke' ved professor, dr.theol. Bent Flemming Nielsen, Københavns Universitet
25. nov. 'FØRreformatriske, evangeliske bevægelser' ved professor emer., dr.phil. Brian McGuire, RUC

KIRKEBIO

Kirkebio redigeres i samarbejde med **Skt. Jakobs Kirke** på Østerbrogade, hvor også filmene vises, normalt **mandage kl. 16**. Kirkebio er organiseret som en filmklub og viser lidt ældre lodige film med et eksistentielt indhold. Filmene indledes med en introduktion til film og instruktør. Efter forevisningerne er der lejlighed til at diskutere indholdet over et let måltid. Kirkebio er således en reprisebiograf for de interesserede. KirkeBios ankermand har været kirkens tidligere kordegn, mag.art. i filmkundskab **Bo Torp Petersen**, men ansvaret er nu overdraget til cand.mag. **Astrid Skov-Jakobsen**. Begge er vi således megen tak skyldig. Deltagerantallet er ca. 45 hver gang.

- 9. jan. 'Marie Krøyer', Bille August 2002
- 6. feb. 'Stille hjerte', Bille August 1014
- 6. mar. 'A Late Quartet', Yaron Zilberman, 2012
- 3. apr. 'Youth', Paolo Sorrentino, 2012
- 1. maj 'Mademoiselle Chambon', Stéphane Brizé, 2009
- 4. sep. 'Moderne tider', Charles Chaplin, 1936
- 2. okt. 'Addicted To Solitude', Jon Bang Carlsen, 1999
- 6. nov. 'Dead Man Walking', Tim Robbins, 1995
- 4. dec. '1984', Michael Radford, 1984

LÆSEKREDS OVER THOMAS MANN

Vi har tætte forbindelser til Det danske Thomas Mann Selskab og har således lejlighedsvis lagt 'kirkehus' til flere af Selskabets meget besøgte foredrag og oplæsninger.

Selskabet har desuden i vinteren 2017 udbudt en forelæsningsrække over *Sene Fortællinger, Königliche Hoheit* og *Betrachtungen eines Unpolitischen*. Forelæser var universitetslektor Morten Dyssel.

I efteråret 2017 udbød man en forelæsningsrække over *Josef og hans brødre I, Jakobs Historier*, ved Morten Dyssel og Claus Oldenburg

Deltagerantallet er ca. 50 kursister, og læsekredsen finder sted **mandage kl. 16-18** i menighedshusets sal.

Vi har talt 2.299 deltagere i sangeftermiddage, højskole, særlige arrangementer, møder af foredragsmæssig karakter og forelæsninger i menighedshuset.

UDGIVELSER

Kirken udsender kvartalsvis en lille folder, der husstandsomdeles i sognet. Folderen indeholder oplysninger om kirkens prædikantliste og løbende aktiviteter. Samme kan også følges på kirkens hjemmeside: www.garnisonkirken.dk

Siden 2007 har kirken udsendt det årlige tidsskrift *Herrens Mark – Åndshistoriske vinkler på religion og politik*. Tidsskriftet er på 96 sider, og de sidste fem numre har også indeholdt en billedside. I november 2017 blev Nr. 11 udsendt med titlen *Frygt*.

Publikationen husstandsomdeles og kan rekvireres gratis. Den foreligger også digitalt på kirkens hjemmeside. Vi har endnu et mindre restoplæg af Nr. 2-10.

MENIGHEDSPLEJE & BESØGSTJENESTE

Garnisons Sogns Menighedspleje er en selvstændig forening blandt kirkens medlemmer, og den højeste myndighed er menighedsrådet, som i 2017 fandt sted 23. april. Menighedsplejen ledes af en bestyrelse på fem medlemmer, hvor sognepræsten er formand.

Det er menighedsplejens opgave, i det omfang midlerne er til det at støtte det sociale arbejde i menigheden og sognet, ligesom der bevilges beløb til fælles sociale formål i byen, ganske særligt 'Den sorte Gryde', som nu hedder 'Hugs and Food', der er et bespisningssted for hjemløse.

Menighedsplejen er med til at arrangere Tirsdagsmøderne og står for kirkens udflugter.

Menighedsplejen administrerer også en lille besøgstjeneste til gavn for ældre og ensomme i lokalområdet.

Menighedsplejens daglige leder og kasserer er **Vibeke Hougaard.**

BØRNEHAVEN

Garnisons Sogns Menigheds Børnehavn har skiftet navn til det lidt mere mundrette: 'Garnisonskirken Børnehavn'.

Den er oprettet i 1948 og har til huse i nogle træbygninger ved kirkepladsen. Børnehaven er normeret til 37 børnehavnebørn og 7 småbørn (2-3 år). Børnehaven ledes af en bestyrelse på fem medlemmer, hvoraf de tre er valgt blandt forældrene, og de to, herunder formanden, er udpeget af menighedsrådet.

Indtil august 2013 blev børnehaven drevet efter overenskomst med Københavns kommune. Den drives i dag som privat dagtilbud efter gældende lovgivning, er renoveret og ejes af kirken.

Organist Hans Westenholz har en sangtime hver uge med børnene.

Sognepræsten har en månedlig gudstjeneste med børnene.

Ind under jul indøvede 'storegruppen' et Luciaoptog til glæde for børn og voksne – og såmænd også for beboerne på plejehjemmet Nybodergården.

Leder er **Henrik Kjeldstrøm**. Der er yderligere seks pædagoger ansat.

KIRKEGÅRDEN

Garnisons Kirkegård ligger på den østlige side af Dag Hammarskjölds Allé. Kirkegårdens areal grænser desuden op til Bergensgade og Classensgade. Området har været brugt som gravplads tilbage i 1600-tallet, og blev i 1700-tallet henlagt til Garnisons Kirke som 'assistens' kirkegård. Kirkegården er præget af mange militære mindesmærker og er således et stykke dansk krigshistorie, men også af mange specielle og bevaringsværdige civile gravsteder. Kirkegården fremstår i dag som både veldreven og velholdt, ligesom de mange bugtede gange og store træer vidner om et gammelt anlæg af stor ynde.

Klaus Frederiksen er kirkegårdsleder. Der er ansat tre medarbejdere på kontoret og 12 medarbejdere på kirkegården, hvoraf de ni er ansat i perioden marts-december.

Bogen *Garnisons Kirkegård – Historiske indtryk og kirkegårdskunst* kan købes på kirkegårdens kontor, Dag Hammarskjölds Allé 10.

Kirkegårdens hjemmeside er:
www.garnisonskirkegaard.dk

LEDELSE & ADMINISTRATION

Garnisons Kirke med tilliggende, Sct. Annæ Plads 4, samt Garnisons Kirkegård, Dag Hamarskjölds Allé 10, drives af menighedsrådet. I november 2016 var der valg til menighedsråd. Hos os blev der indgivet én liste, hvorfor selve valghandlingen bortfaldt, mens følgende blev erklæret for valgt for en fireårig periode fra 27. november 2016 at regne: **Merete C. Westergaard, Peter V. Lütken, Niels Blomgren-Hansen, Susanne Heering, Helle Bonnesen** og **Vibeke Hougaard**, mens kirkens to præster er fødte medlemmer. Rådet suppleres med fire stedfortrædende, tilsvarende nyvalgte medlemmer, **Christel Buchter, Gustav Grüner, Martin Klintholm** og **Jan Pehrsson**, der uden stemmeret deltager i alle møder.

Rådet konstituerede sig med professor **Merete Westergaard** som formand, professor **Niels Blomgren-Hansen** som næstformand og arkitekt **Peter Lütken** som kontaktperson. En del funktioner varetages via udvalg.

Ved det rekonstituerende møde 23. november 2017 fratrådte **Merete Westergaard** som formand, men fortsætter som menigt medlem. I hendes sted blev direktør **Helle Bonnesen** enstemmigt valgt til formand for det kommende år.

Kirkens og kirkegårdens bygninger og jordarealer administreres af kirkens værge, generalmajor **Gustav Grüner**. Kirkegårdsleder **Klaus Frederiksen** er forretningsfører for kirken.

Kordegnekontoret er placeret i menighedshuset og har to ansatte: Kordegn **Sahra Louise Lindeberg** og kordegn **Kim K. Frisenette**. Kontoret varetager civilregistrering og kontorfunktioner for Garnisons – Kastels – og Frederiks sogne (Marmorkirken). Vores tidligere kordegn, **Anita Møhlenberg**, er jævnligt afløser.

Jan Nissen er kirketjener. I juni 2017 blev **Søren Bjerregaard** ansat som kirketjener på halv tid og funktionen således udvidet. Vores 'gamle' kirketjener, **Sven Madsen**, påtager sig en del ekstra opgaver.

Til alles beklagelse har Jan Nissen fra 1. februar 2018 fået et nyt arbejde. Stillingen vil blive besat snarest muligt.

Hvis man er interesseret i at vide mere om kirken, aktiviteter og udbud, er det nemt at gå ind på vores hjemmesider:

Garnisons Kirke:
www.garnisonskirken.dk

Garnisons Kirkegård:
www.garnisonskirkegaard.dk

